

για πράγματα που δεν τάνοιωσαν ούτε θα τὰ νοιώσουν ποτέ.

Στο φύλλο της Πέμπτης πιθανόν ν' ασχοληθούμε περισσότερο με τους δικολάδους αυτούς της σοφιστείας, αν μᾶς περισσεύσει. Καιρός κι' αν κατορθώσουμε ως την ημέρα εκείνη να κατανικήσουμε την ἀνδρία που μᾶς ἐγέννησε ἡ παλινάτοικη ἐκμετάλλευσι τοῦ ἐθνικωτάτου ζητήματος.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμεθα νὰ γελοῦμε μόνο με τὰ ἡλίθια λόγια που ἔβαλε ἀσεβέστατα ὁ κρονόληρος τῶν «Καιρῶν» στὸ στόμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, που τἀποφάσισε δηλαδὴ νὰ συστήσῃ ἀνακριτικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὶς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων δραμάτων, καὶ με τὴ διάλεξι τῆ λίγο Δελφικαννικὴ που ἐτοιμάζει γιὰ σήμερα τἀσόγειμα ὁ κ. Μιστριώτης. Κορδόνάρος!

Ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν σαχλοφασαρία που ἀνοίξε, ἀθάνατο θὰ μείνῃ τὸ γράμμα τοῦ Παλαμά «Πρὸς Ζωὴς» που δημοσιεύθηκε στὴν «Ἀκρόπολι» τῆς Πέμπτης καὶ τὸ ἐξοχο νομοσχέδιο γιὰ τὶς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων δραμάτων που δημοσιεύθηκε στὴν «Ἑστία» τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Οἱ μπουρμπουλίθρες τοῦ Χατζιδάκι καὶ τῆς παρέας του πᾶνε, ἐσθυσαν.

ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ

τοῦ κ. Κονεμένου καὶ ἡ ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Βαυτιερὶδῆ «Τὰ περιοδικὰ μας», που εἴχαμε ἀναγγεῖλει γι' αὐτὸ τὸ φύλλο, ἔμειναν ὅξω, γιατί ὅλον σχεδὸν τὸν «Νουμά» τὸν ἐπίασαν τὰ μεταφραστικὰ καὶ γλωσσολογικὰ μασικραλίκια.

Ὅξω ἔμειναν κι' ἡ ἐπιφυλλίδα μας «Ὁ περιαλγὴς Κλέων»

Θὰ δημοσιευθοῦν λοιπὸν στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς, ὅπου θὰ δημοσιευθῇ καὶ τὸ Β'. ἄρθρο τοῦ κ. Παλαμά «Μεταφράζετε τοὺς ἀρχαίους» καθὼς, κι' ἔνα ἄρθρο ἱστορικὸ τοῦ Ἀργύρη Ἑφταλιώτη: «Φαναριῶτες κι' Ἀρβανίτες».

ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ

τινὲς—ἀκούτε τα κκ. Κονεμένε καὶ Παλλή—ἐπὶ τοῦ ἀκμονοῦ τῆς ἀκαθείας—αὐτὸ γιὰ σᾶς κ. Κρουμπάχερ—εἰς μιζοενετικὴν καὶ μιζοτουρκικὴν....

Κ' ἐξακολουθεῖ με τὴν Μυζομιστριωτικὴν λογι-

«μαλλιαροχαίτης» καὶ στὸ «ὠμορφοχτυπημένη στάμνα» καὶ στὰ ἄλλα ἡ φράση αὐτὴ καθὼς κι' οἱ λέξεις «ὁμολογεῖς, σῆλος, ἀπεσταλμένοι, καταφρονεῖς» καὶ ἄλλες πολλές, που ἔχει σὲ διάφορες μεριές;

Τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα (Σοφ. στ. 473)

Ξεροκεφαλιά (Χρηστ.)

... καὶ τὸν ἐγκρατέστατον

σιδηρον ὅπτεν ἐκ πυρός (Σοφ. στ. 474—5)

τὸ πιὸ δυνατὸ τὸ ψημένο

στὴ φωτιά σίδερο (Χρηστ.)

ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων (Σοφ. στ. 533)

γιὰ δυστυχία καὶ χαλασμό τοῦ θρόνου μου (Χρ.)

Ἄλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι

ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη

(Σοφ. στ. 540—2)

Μὰ τώρα δὲ δισταζω μαζῇ σου

Ν' ἀρμενίζω στὸ πέλαγος (Νρηστ.)

Ἄν μπορεῖτε ἀρμενίστε μέσα σ' αὐτὲς τὶς ποιητικὲς φρασσεολογίες, τὶς ἀρμονικὲς καὶ πιτυχημένες στὴ μετάφραση. Ὅλη ἡ θαυμασία ἀλληγορικὴ φράση τοῦ Σοφοκλῆ πνίγεται στὸ πέλαγος τῆς ἀνοησίας καὶ ἀκαταννοησίας τοῦ κ. Χρηστομάνου.

κὴν τοῦ ὁ σοφὸς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων διαπομπευτὴς νὰ κεραυνοβολῇ τοὺς νεανίσκους που μεταφράζουν τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς στὴν ἀνθρωπινὴ κι' ἀντιχατζιδάκειο γλῶσσα.

Καὶ τί ἔχομε νὰχοῦσουμε ἀκόμα, ἀφοῦ οἱ ἐφημερίδες τὸ ἀποφάσισαν νὰ κάμουν ἀνάγνωσμα καὶ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, τώρα που τελειώνουν οἱ ἔρωτες τῆς Δράγας καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Πρίγκηπος Μουρούζη.

ΠΕΝΤΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ

φύλλα ἐπούλησε τὸ πορνογραφικὸ «Φλέρτ» με τὸ πρῶτο φύλλο του, καὶ θὰ πουλήσῃ δέκα με τὸ δεύτερο, ἂν ἀρχίσῃ νὰ δημοσιεύῃ τὸ «Ροδιὸ κόσμο» εἰκονογραφημένο πάντοτε.

Γιὰ τὴν πρωτοφανῆ αὐτὴ ἐπιτυχία, ἐσυγκινήθηκαν ὅλ' οἱ ἐκδόται τῶς Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, (νὰ πρώτη κυκλοφορία μιὰ φορά, ὡς σεμνότατον «Ἐμπεδὸς» καὶ ὡς ἐμβριθέστατον «Καιροῦ» IIII) καὶ μονάχα ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς ἔμεινε ἀσυκνητος.

Περιμένει νὰ φτάσῃ ἡ κυκλοφορία του σ' ἑκατὸ χιλιάδες φύλλα, γιὰ νὰ συγκινήθῃ κι' αὐτός;

ΔΥΟ ΡΩΜΙΟΠΟΥΛΕΣ

που τίς εἶχαν κλείσει οἱ γονιοὶ τους, γιὰ νὰ τίς ἀναθρέψουν ἐλληνοπρεπῶς, σ' ἕνα κολλέγιον κοντὰ στὴν Πόλη, ἀλλαξοπίστησαν καὶ κοιτάζουν τώρα νὰ παρσύρουν κι' ἄλλες στὸ πατριωτικὸ τους αὐτὸ κίνημα.

Πύσο δίκαια ἦτανε ὅσα ἔγραφε ὁ Ἑφταλιώτης στὸ ἀθάνατο ἄρθρο του γιὰ τὸ «Ὁμήρειον Παρθενοναγωγεῖον» τῆς Σμύρνης καὶ πόσα μπορεῖ νὰ πῇ ἀπάνου σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἡ δ. Ἀροδαφνούσα!

Μὰ τί βγαίνει κι' ἂν τὰ κοπανᾷ κανένας κάθε μέρα: Ὁ Φραγκολεβαντινισμὸς τραβάει τὸ δρόμο του, κι' ἕνα ἄρθρο ὅσο λογικὸ κι' ὅσο δυνατό κι' ἂν εἴναι, δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τὸν σταματήσῃ.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΑΣ

ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀκόμα βυθισμένα στὴν χειμεριανὴ νάρκη, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ ὁ κ. Φαρμακόπουλος ἔπαψε νὰ φοβερίζῃ... τὴν Εὐρώπην πῶς θὰ παραιτηθῇ, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ κ. Θεὸς του καταδίκασε σὲ προσωρινὴ ἀργία τὴ φάμπρικά του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μᾶς ξεφουρνίζει κάθε μέρα κι' ἀπὸ μιὰ ντουζίνα δηλώσεις, ἀντιδηλώσεις καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ μᾶς ξεφουρνίσει καὶ καμμιὰ σκινδοδιαδήλωση.

Τὸ Ὑπουργεῖον κουνιέται, μὰ δὲν πέφτει. Θέ-

λουν δὲ νὰ ποῦνε μερικοὶ πῶς περιμένει νὰ τοῦρθουνε ἀπὸ τὴν Εὐρώπην τὰ δοκανίκια που θὰ τὸ κάνουν νὰ βασταχτῇ στὰ πόδια του, ἂν δὲν τοῦρθῃ, ἀπὸ τὴν Εὐρώπην πάντοτε, ἡ Διάλυσι που θὰ τὸ γκρεμίσῃ στὰ Τάρταρα τῶν ἐκλογῶν.

ΖΗΤΟΥΝ

οἱ καθαρεύοντες πατριῶτες τὴν παῦσι τοῦ Παλαμά, γιατί ἔγραψε στὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα τὴν ἀθάνατη, τὴν Πινδαρική ὠδή του, στὸν Αἰσχύλο, που ἂν τὴν διαβάζε, κατὰ τὸ Μιστριωτικὸ χαριτολόγημα, ὁ Αἰσχύλος θὰ ξερνοῦσε καὶ μέσα στὸν Ἄδη.

Δὲν σᾶς φαίνονται κωμικώτατα αὐτὰ τὰ καμώματα; Ἐμεῖς δὲν ἐζητήσαμε τὴν παῦσι τοῦ κ. Κλεωνα Ραγκαβῆ τους, ἂν κι' ἀποδεικνύεται γελοῖος καὶ ἀγράμματος στὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Σπύρου Ἀναστασιάδη, γιατί φρονούμε πῶς μπορεῖ νὰ γράφῃ τὴν καθαρεύουσα, καὶ τόσο γελοῖα μάλιστα, ὡς ποιητὴς, μὰ νὰ εἶναι καλὸς ὁ ἄνθρωπος ὡς διπλωμάτης.

Νὰ ζητᾷ ὅμως κανένας ἀπὸ Μιστριωτῆδες κι' ἀπὸ Χατζιδάκηδες λογική, εἶναι νὰ ἂν νὰ ζητᾷ ἀπὸ βελανιδιὰ κορόμυλα.

ΣΑΙΕΠΗΡ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΑΙ ΑΔΩΝΙΣ

(Συνέχεια)

Ποτε στὸν καύσωνα τοῦ θέρους ταξειδιάρης δὲν δίψασε ὥσῃς αὐτὴ! Πᾶν ὅ,τι θέλει. Τὸ βλέπει, πλὴν δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὸ συλλαβῇ! Βυθίζεται μες τὸ νερό, ἀλλὰ ἡ φλόγα δὲν σβύνει. «ὦ, τοῦ ἀνακραῖ, Οἶκτον! Παιδι σιδερόκαρδο ἕνα φίλημά σου ζητῶ, μόνον ἕνα. Ἀλλὰ πές μου, γιατί συστελλεσαι: Ὅπου σὲ ἱκετεύω Ἐγώ, ἔδω κι' ἐμεῖς μὲ ἔχουν ἱκετεύσει. Κι' αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἄγριος ὁ Ἄρης ὁ ἄτρωτος, ἔπου ποτὲ τὴν κεφαλὴν του τὴν ὑπερήφανον, δὲν κύπτει στοὺς πολέμους καὶ θριαμβεύει ὅπου κι' ἂν ὑπάγῃ, εἰς ὅλας τὰς φιλονεικίας, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ἔγειν' αἰχμαλωτὴς μου, ἐδουλώθη, κι' ἐζήτησε γονυπετὴς νὰ λάβῃ ὅ,τι

Τὶ ταῦτ' ἀνίης μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; (Σοφ. στ. 540) Γιατί μὲ πονεῖς μ' αὐτὰ ἀνώφελα: (Χρηστ.)

Αὐτὴ τὴν ἐνεργητικὴ διάθεσι τοῦ «πονῶ» στὴ γλῶσσα μας μόνον ὁ κ. Χρηστομάνος μπόρηγε νὰν τὴ φτιάσει, ἀφοῦ δὲ μπόρεσε νὰ νοιώσει ὅτι ἔδω τὸ «ἀνίης με» ζηγιέται με τὸ «μὲ λυπεῖς» ἢ ἀμὲ κά- νεις νὰ λυπᾷμαι».

Νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ

ρίζας ὁ τέτατο φῶς ἐν Οἰδίπου δόμοις.

κατ' αὐτὸν νιν φοινία θεῶν τῶν

νερτέρων ἀμᾶ κοπίς,

λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς

(Σοφ. στ. 599—603)

Νὰ τώρα ὅτι που σηκώθηκε ἕνα φῶς

πάνω ἀπὸ τὴ τελευταία ρίζα

στὸ σπῆτι τοῦ Οἰδίου.

καὶ πάλι τὸ ματόδαφο κοπίδι τῶν θεῶν

μαζὺ ξεμυαλισιὰ στὰ λόγια

καὶ τῆς τρέλλας Ἑρινύς.

(Χρηστ.)

Ὅ,τι καὶ νὰ πεῖ κανένας γιὰ τὶς γραμμὲς αὐτὲς θᾶναι πάντα πιὸ λιγότερο ἀπὸ ὅσα λένε οἱ ἱδίες.

Ἐκεῖνος ὅμως ὁ τύπος τῆς γενικῆς τοῦ «Οἰδίου» καὶ πόσα δὲ μᾶς λέει γιὰ τὴ γλωσσολογικὴ σοφία τοῦ κ. Χρηστομάνου. Πῶς θᾶναι ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ «Οἰδίου» ἀφοῦ εἶναι στὴ δημοτικὴ γραμμένη ἡ μετάφρασι: Βέβαια θᾶναι ὁ Οἰδῖος γενικὴ τοῦ Οἰδίου. Ἄν ἐνοιῶθε τίποτε ἀπὸ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς ὁ περιφραδὴς ἀνὴρ θᾶγραφεν ὁ Οἰδῖ- ποδας γεν. τοῦ Οἰδῖποδα. Μὰ μήπως σὲ ὅλες τὶς μεριές δὲν ἔχει τῶν Λαβδακίδων: Ἡ λέξι «ματό- δαφο» δὲν εἶναι δημοτικὴ, οὔτε ἀλαμπουργικὴ. Ὁ λαὸς λέει «ματόδαμέν» τὸ «ματόδαφο» ὁ κ. Χρηστομάνος τῶρτιασε ἀπὸ τὸ «αἰματοδαφές». Τὸ κο- πίδι ἂν καὶ εἴναι φτιασμένο ἀπὸ τὸ «κοπίς» σῆ- μερα τῶχουνε μόνον οἱ τσαγκαραδες: οἱ θεοὶ τοῦ κάτου κόσμου στὴ γλῶσσα μας ἔχουν τὸ «δρεπάνι». Ὁ Χάρος δρεπάνι κρατᾷ στὸ χέρι του. Μ' ὅλα αὐτὰ καὶ πιὸ πολὺ με τοὺς δύο τελευταίους στίχους ὁ κ. Χρηστομάνος μᾶς δείχνει ἔαστερα πῶς δὲν ξέρει γρὺ ἀπὸ δημοτικὴ γλῶσσα, πῶς δὲν μπόρεσε νὰ μπεῖ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀρχαίου κείμενου, πῶς ἔκανε μιὰ μετάφρασι ἄψυχη, ἀδύνατη, ὅμοια μὲ μούμια. Κι' ὅμως ἐξακολουθεῖ ν' ἀραδιάζω κι' ἄλλους στί-

σύ θ' ἀποκτήσης χωρίς νά μου τὸ ζητήσης.
Εἰς τοὺς βωμούς μου ἔριψε τὸν ὑπερόπτην
τὸν λόφον του, τὸ τόξον του καὶ τὴν ἀσπίδα,
χάριν τοῦ ἔρωτός μου. Ἐμαθε νὰ ψάλλῃ
ν' ἀδολεσχῇ, νὰ κραυγαλῇ, νὰ παίζῃ,
νὰ φλυαρῇ καὶ νὰ χαμογελᾷ, πρὸς χάριν
ἐμοῦ, καταφρονῶν τὸ τύμπανόν του
καὶ τὰ ἐμβλήματα τὰ ἐρυθρὰ, κάμνων πεδία
μάχης τοὺς δύο μου βραχίονας, καὶ ἔχων
τὴν κλίνην μου σκηνήν. Ἐχῶ κατατροπώσει
τὸν νικητὴν καὶ μ' ἔλυσιν ἐκ ρόδων
τὸν ἔσχατον αἰχμηλῶτον. Στὴν δυνάμιν μου
ἐκμήθηκε ὁ ἰσχυρὸς τοῦ χαλυψί,
καὶ τὸν κατεφρόνησα. Ὡς ὑπερόπτα
κύψε! Μὴν ὑπερηφανεύεσαι, διότι
στὸ κράτος σου ὑπέταξες ἐκείνην,
ποῦ ὑπεδούλωσε τὸν Θεὸν τοῦ πολέμου.

(ἀκούουθε!)

Μ. ΚΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

πτυχιούχος Γαλλικῆς Σχολῆς (Bachelier ès
lettres et es sciences), διακοῦσαι δὲ ἐπὶ ἔτη μα-
θήματα τοῦ Πανεπιστημίου Παρισιῶν, ἀναλαμβάνει
παραδόσεις Γαλλικῆς καὶ ἰδιαιτέρας προγυμνάσεις
μαθητῶν καὶ φοιτητῶν.

Ἀπευθύνει:

Εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον ἢ «Ἐπτάνησος»

Ὁδὸς Ἑρμοῦ καὶ Φωκίωνος

καθηγητὴν κ. ΤΙΔΕΜΑΧΟΝ ΜΑΛΙΑΔΗΝ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ „ΟΡΕΣΤΕΙΑΣ“

Ἐπρεπε νὰ τὸ ἴδωμεν αὐτό. Τὸν Αἰσχύλου νὰ τονε
μεταφράσει ὁ κ. Σωτηριάδης ὁ ἀρχαιολόγος. Καὶ ὅχι μὲ τὸ
σκοπὸ νὰ χρησιμεύει ἡ μετάφρασί του γιὰ βοήθημα σ'
ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ μελετήσουν τὸν Αἰσχύλου, ἢ σὲ
καμιὰν ἀρχαιολογικὴν περιστάσει τῆς ἐταιρείας τοῦ κ. Μι-
στριώτη νὰ βοηθοῦνται γιὰ νὰ τὴν καταλαβαίνουν, ὅπως
κάνουν μὲ τίς μεταφράσεις τοῦ κ. Σακελλαρόπουλου, ἀλλὰ
μὲ τὴν ἀξίωσιν—καὶ τέτοια ἔπρεπε νῦναι—ὅτι ἡ μετάφρασις
αὕτη εἶναι μιὰ ἐργασία φιλολογικὴ, μιὰ καλλιτεχνικὴ ἐρ-
γασία. Γιὰ μιὰ τέτοια ὅμως ἐργασία δὲν ἀρκεῖ νὰ ξέρει
κανεὶς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἢ, γιὰ νὰ μιλήσουμε γενικώ-

τερα, τὴ γλῶσσαν ὅπου εἶναι γραμμένον τὸ πρωτότυπον,
μὰ χρειάζεται ἀκόμα νὰ ἔχει κανεὶς καὶ λογοτεχνικὰ προ-
τερήματα, καὶ, ὅταν πρόκειται γιὰ μετάφρασιν ἔργου ποιη-
τικοῦ, πρέπει ὁ μεταφραστὴς νὰ εἶναι καὶ ποιητὴς, νὰ
εἶναι δημιουργός, πλάστης, γιὰ νὰ πλάσει, τὸ σῶμα τοῦ
μέσα του μιὰ ψυχὴ θὰ κλείσει, τοῦ πρωτότυπου ἔργου
τὴν ψυχὴ. Ἀλλέως καὶ ὁ Βασιλειάδης θὰ εἶχε τὸν τίτλον
τοῦ μεταφραστῆ τῆς «Λίμνης» τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ ὁ Α.
Ραγκαβὴς θὰ περνοῦνε γιὰ μεταφραστὴ τῆς «Κόλασης»
τοῦ Ντάντε, καὶ ὁ Α. Βλάχος θὰ μπορούσε νὰ μεταφρά-
σει τὰ τραγούδια τοῦ Χάινε, καὶ ὁ κ. Σωτηριάδης τὴν Ὀρέ-
στειαν τοῦ Αἰσχύλου.

Αὐτὰ ὅμως ὅλα τὰ ἔχαστε, φαίνεται, ἡ «Διεύθυνσις
τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου» ὅταν ἀνέθεσε στὸν κ. Σωτηριάδην
νὰ μεταφράσει τὴν Ὀρέστειαν, ἢ θὰ ἐθεώρησε λογοτεχνι-
κὴν ἱκανότητά τοῦ κ. Σωτηριάδου, τὸ ν' ἀνακατῶνῃ, ὅταν
γράφει καὶ ὅταν ὁμιλεῖ, στὴν καθαρεύουσά του γλῶσσαν,
κανέναν τύπον ἢ καμιὰ λέξιν δημοτικὴν. Τὸν κ. Σωτηριάδην
μπορούσε ἡ «Διεύθυνσις» νὰ τονε συμβουλευτεῖ γιὰ τίς
σημειώσεις καὶ γιὰ τίς φερσιές, σὰν ἀρχαιολόγος ποὺ
εἶναι, δὲν ἔπρεπε ὅμως ποτὲ νὰ τολμήσει νὰ τοῦ ἀναθέσει
τὴν μετάφρασιν τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ τραγικοῦ δηλαδὴ, ποὺ
καὶ ἀπὸ Σοφοκλῆ, καὶ ἀπὸ Εὐριπίδου πρὸ ψηλὰ στέκει, ἂν
συγκριθοῦν ἀπὸ τὴν ἐποψὴ τῆς ποιητικῆς γλῶσσας ποὺ
ἀκριβῶς σὲ τοῦτα ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς δύο ἄλλους τραγικούς,
στοὺς τιτανικούς χαρακτήρας τῶν προσώπων ποὺ πλέκουν
τίς τραγωδίας του καὶ στὴ γλῶσσαν «τὴν θεσπεσίως ποιη-
τικὴν» γιὰ νὰ μεταχειριστῶ τὴν φράσιν τοῦ Δ. Βερναρδάκη
Καὶ «τὴν θεσπεσίως ποιητικὴν» αὕτη γλῶσσαν τοῦ Αἰσχύ-
λου ἀνάλαβε νὰ μεταφράσει ὁ κ. Σωτηριάδης καὶ νὰ
πεί τὴν «ἄστρων νυκτέρων ὁμήγουριν» «συνάθροισιν τῶν
ἄστρων» καὶ νὰ παρουσιάσει τὴν Ἀθηνᾶ, ὅταν μιλάει
ἀπάνω στὸν Ἀρειο Πάγον, ν' ἀγορεύῃ σὰν ἀληθινὸς τοῦ
«Ἀρειοῦ Πάγου» Εἰσαγγελέας, καὶ ν' ἀφίσει ἀμετάφρα-
στες μερικὰς ἀρχαίας λέξεις, θεοσυγγὴ κτλ. σὰ νὰ στέ-
κουν παντοῦ καὶ πάντοτε ἀρχαϊσμοί. Ἀφίνω πιά τὴ δι-
γλωσσίαν τῆς μετάφρασός του, τὸ ἀντικείμενον δημοτικῆς
καὶ καθαρεύουσας. Ἀπ' αὐτὴν μποροῦν νὰ πάρουν ζων-
τανὸ μᾶθημα, ὅσοι δὲ θεωροῦν ἀπαραίτητη γιὰ ἓνα λογο-
τέχνημα τὴν ἐνότητά τῆς γλῶσσας, ὅσοι νομίζουν ὅτι ἡ
μὴτηρ συδιδοῦται μὲ τὴν καρδιά.

Εἴταν φυσικὸ ἡ ἀποτυχία τοῦ κ. Σωτηριάδου ν' ἀπο-
δοθεῖ στὴν ἀνικανότητα τῆς δημοτικῆς γλῶσσας, τῆς
«χυδαίας αὐτῆς καὶ βαναύσου γλώσσης» νὰ ἐκφράσει μ'
εὐγένειαν καὶ μὲ ὕψος καὶ μὲ ὁμορφίαν τῆς τραγωδίας τὰ
νόηματα, καὶ τίς ποιητικὰς εἰκόνας. Γιὰ μόνον ἀπάντησιν
σ' αὐτὸν τὸν παραλογισμόν—ἂν ταιριάζει ν' ἀπαν-
τάει κανεὶς σὲ παραλογισμούς—θὰ φέρω μερικὰς στίχους
ἀπ' τὴν μετάφρασιν τοῦ «Συνέφου» τοῦ Σέλλεϋ, τὴν κα-
μωμένην ἀπὸ τὸν Ἀργύρη Ἑρταλιώτη. Παίρνω ἐπίτηδες
στίχους ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τούτην, ἐπειδὴ σ' αὐτοὺς ὁ-
πάρχουν ἀρκετὰς λέξεις ποὺ γιὰ ἓναν καθαρολόγον βρί-
σκονται στὸ τελευταῖον σκαλοπάτι τῆς «χυδαιότητος», καὶ
ἐπειδὴ στὴν ἐκλογὴν Ἰσα Ἰσα τῶν λέξεων αὐτῶν ποὺ, κα-
θὼς εἶναι χυδαϊότατες, εἶναι γεμάτες χρῶμα καὶ ζωη-

ρότητα χρωστᾶται πολὺ ἡ ὁμορφία καὶ ἡ ζωὴ τῆς μετά-
φρασης.

Φέρνω τὴν μπόρα καὶ χορταίνω κάθε λουλούδι διψασμένο,
ἀπὸ πελάγη μακρυνά.

Φέρνω τὸν ἥσχιον καὶ τ' ἀγέρι στὰ φύλλα ποῦ τὸ μεσημέρι
ὁ ὕπνος τὰ μισογυρνᾷ

Ἀπ' τίς ὑπερούχες μου σκορποῦνε οἱ στάλας ποῦ γλυκο-
[ξυνοῦνε

τὰ ρόδα τὰ μισανοιγμένα

ὅταν οἱ μάνες τοὺς γυρεύουν νὰ τὰ κοιμήσουν καὶ σα-
[λεύουν

στὸν ἥλιον τὰ κλωνία γυμμένα.

Ἐγὼ τὸ χιόνι κοδινίζω, στὰ κορφοβούνια ποῦ ἀγγίζω
οἱ πεῦκοι σὰ βογγοῦν βαρειά.

Ὅλη τὴ νύχτα προσκεφάλι τὰ ἔχω, ὅταν στὴν ἀγκάλῃ
γλυκοκοιμοῦμαι τοῦ βοριᾶ.

Ἡ ἀσπρόφωτη ἐκείνη χάρις ποῦ κάτω ἐδῶ τὴ λέν φεγ-
[γάρ:

γλυστοῦται μὲ βῆμα σιγανὸ

ἀνάμεσα στὰ πούπουλά μου, ποῦ μᾶρριζε στὴν ἀγκα-
[λιά μου

τάγερν τὸ νυχτερινό.

Καὶ σὰν ἀνοίξει καὶ πλατύνει βοριᾶς τὴν χαλαράδα ἐκείνην
καὶ σὰ μελίσσια εἰς κοπάδι

προβάλλουν τ' ἄστρα καὶ ἀρμενίζουν καὶ τρέχουν καὶ
[στρεφογυρίζουν

τότε καὶ οἱ θάλασσες τὸ βράδυ

καὶ οἱ λίμνες ποῦναί σὰν κομμάτια πεσμέν' ἀπ' οὐρανοῦ
[παλάτια

φεγγελοῦνε στὸ σκοτάδι.

Ἰμποροῦσε, σὰς παρακαλῶ, ὁ Διογένης νὰ δώσει καλὴ-
τερὴν ἀπάντησιν στὸ σοφιστὴ ποῦ δὲν παραδεχότανε πὼς
ὑπάρχει κίνησις, παρὰ μὲ τὸ νὰ σηκωθεῖ νὰ περπατήσει;

ΕΡΙΝΥΔΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ ΤΟ ΔΙΚΙΟ

Ἀγαπητὲ «Νουμᾶ»

Μετὰ τίς ἄρθρονες κριτικὰς—ἀκριβεῖς ποῦ ἀκούομε
καὶ διαβάσαμε γιὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρέστειας
ἦθελα νὰ πῶ κατὰ τὸν λόγον.

Τοῦ συγγραφέως τὴν ὑπερᾶσπισιν δὲν θανατάβω·
αὕτη διεξήχθη ἐπιτυχῶς ἀπὸ ἓνα κύριον ὁ ὅποτος
μετὰ τὸ τέλος τῆς Πρώτης ἡκούσθαι λέγων ὅτι «κα-
λούτσικο εἶναι τὸ ἔργον». Ἀλλὰ ὥς ἔλθωμε στὴν

χρῶμα, ποῦ τοὺς βρίσκω μέσα στὶς σημειώσεις μου ἀπ'
τὴν πρώτη παράτασιν.

τὸ τ' ἐπείτα καὶ τὸ μέλλον

καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει

νόμος ὅδ'. (Σοφ. στ. 611—4)

ὁ νόμος μου αὐτός

θεὶ νὰ κρατήσῃ

σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη!!! (Χρηστ.)

πολύπλαγκτος ἐλπίς (Σοφ. στ. 615)

πολυγυρίστρα(!) ἐλπίδα (Χρηστ.)

ὅρως παρὰ ρεῖθροισι χειμᾶρες ὅσα

δένδρων ὑπείκει (Σοφ. στ. 712—3)

θλίψεις στὶς παραποταμιὰς τὰ δένδρα

ὅσα ἐκκολουθοῦν τὸ ρέμα.

Τὶ καλοδουλεμένη μετάφρασις, ἔ; ἐκεῖνο μάλιστα τὸ
παραποταμιές; Καὶ ὅμως καὶ τὰ μακρὰ παιδιὰ ξέρουν
τίς «ἀκροποταμιές».

ὕπ' ἀνδρὸς τηλικούδε τὴν φύσιν (Σοφ. στ. 727)

τὸ παλῆτοπαιδὸ! (Χρηστ.)

Δυστυχισμένε Αἰμόνα τί σοῦμελε ν' ἀκούσεις!

ὦ μιᾶρον ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον (Σοφ. στ. 746)

ὦ θρώμικη ψυχῇ,

ποῦσαι κάτω ἀπὸ μιὰ γυναῖκα (Χρηστ.)

γυναικὸς ὦν δούλευμα (Σοφ. στ. 736)

Ἀποῦ εἶσαι κλωτσοσκοῦφι

μιζὲς γυναῖκας (Χρηστ.)

Τὸ «δούλευμα» τὸ μετάφρασε «κλωτσοσκοῦφι», ἐνῶ
ὁ Σοφοκλῆς, ὅπως κάνουν συχνὰ καὶ ὅλοι οἱ ποιητὲς
μεταχειρίσθηκα τὸ οὐσιαστικὸν ἄντις γιὰ τὸ ἐπίθετον δούλος.
Κ' ἔτσι μπορούσε καὶ ὁ κ. Χρηστομάνος νὰ μεταφράσει
«ἀποῦ εἶσαι δούλος μιζὲς γυναῖκας» ὅπως δὲ λέμε καὶ
ὅλοι σήμερον τὴ φράσιν αὐτήν, χωρὶς νὰ κάνει τὸν κόσμον
νὰ διαμαρτυρηθεῖ μὲ στόμα, χεῖρα καὶ πόδια, ἅμα ἄ-
κουσε τὴν πρόστυχην καὶ καραγκιζιλίστικην λέξιν «κλω-
τσοσκοῦφι».

Ἐρωτὸς ἀνίκητε μάχαν,

Ἐρωτὸς, ὅς ἐν κτήμασι πίπτει

φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς.

(Σοφ. στ. 781-6)

Ἐρωτὰ ἀνίκητε μὲ μάχητα,

Ἐρωτὰ, ποῦ καὶς τὰ σωθικά

ποῦ στὸ πελαγὸς περνᾷς

καὶ μπαίνειεις στὶς στάνας καὶ στὶς

μοναχικὰς αὐλὰς.

(Χρηστ.)

Νὰ ἓνα μέρος ποῦ δειχνεῖται ὁ κ. Χρηστομάνος, ὅτι
δὲν ξέριε τὴν δημοτικὴν, οὔτε τὴν ἀρχαίαν πολυκαταλα-
βαίνει. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ὁ λόγος, ὅταν λέει: μάχητα θέ-
λει νὰ πεί τὴν ἐχρητῆτα, ὅχι τὴν μάχην ἢ τὸν πόλεμον.
Στὸ «ἐν κτήμασι πίπτεις» μονάχα ὁ Γερμανοδιαδασμέ-
νος μεταφραστὴς ἔδωκε τὴν σημασίαν τοῦ «καὶς τὰ σω-
θικά». Τὸ «ἀγρονόμοις» εἶναι ἐπιθετὸ τοῦ «αὐλαῖς»
καὶ σημαίνει «ἐξοχικὰς, ἀγροτικὰς». Μὰ ὁ κ. Χρηστο-
μάνος τὸ ξεχωρίζει, τὸ ξηγᾷ «στῆνες» καὶ τὸ «αὐ-
λαῖς» τὸ ξηγᾷ μὲ δύο λέξεις «μοναχικὰς αὐλὰς»

εὐλέκτρον νύμφας (Χρηστ.)

καλοκρέβατης νύμφης

(Σοφ. στ. 795)

Τὶ σημασία ἔχει στὴ γλῶσσά μας τὸ «καλοκρέβα-
τη» τὸ εἶπαν τὰ σκαστὰ γέλοια, μὰ καὶ ὁ θυμὸς ἐκείνων
ποῦ ἦσαν στὸ θέατρο.

Νῦν δ' ἤδη γὰ καὶ τὸς θεσμῶν

ἔξω φέρομαι

(Σοφ. στ. 801-2)

Τώρα καὶ ἐγὼ πέφτω ἔξω.

ἀπὸ τοὺς νόμους.

(Χρηστ.)